

ZOFIA SZALCZYK
*Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Sielinku*

TURNIEJ „MOJA WIEŚ AKTYWNA” JAKO FORMA INTEGRACJI I AKTYWIZACJI LUDNOŚCI WIEJSKIEJ W WOJEWÓDZTWIE POZNAŃSKIM

Po reorganizacji służby doradczej w 1991 roku, a zwłaszcza w wyniku znacznego uszczuplenia kadrowego służby doradczej w zakresie wiejskiego gospodarstwa domowego zaczęliśmy poszukiwać nowych form pracy doradczej w tym obszarze. Chodziło nam o to, aby ODR mógł nadal służyć znacznej grupie kobiet wiejskich. Podjęliśmy próbę opracowania programu działania w taki sposób, aby większość potencjalnych klientów mogła korzystać z usług ODR. Znacznie rozwinęliśmy grupowe formy doradztwa, takie jak: programy doradcze z grupami celowymi rolników i kobiet wiejskich, wystawy i pokazy oraz szeroko zaczęliśmy wykorzystywać możliwości jakie dają środki masowego przekazu.

W tym miejscu należy zauważyć, że istotnym ograniczeniem efektywności działalności doradczej jest odczuwany przez nas mały stopień zintegrowania poszczególnych społeczności wiejskich, a więc trudność w organizacji grupowych form doradztwa.

Z myślą o kobietach wiejskich zorganizowaliśmy w 1994 r. pierwszy dzień otwartych drzwi w ODR specjalnie poświęcony problemom postępu w wiejskim gospodarstwie domowym.

W ramach tej imprezy prezentowaliśmy:

- zagadnienia zdrowia i żywienia rodziny,
- problemy estetyki zagród i wsi,
- alternatywne źródła dochodów ludności rolniczej,
- specyficzne problemy kobiet (uroda, otyłość, choroby kobiece) oraz zagadnienia ochrony środowiska naturalnego.

Impreza była zorganizowana w pierwszy weekend września i spotkała się z niezwykle dużym zainteresowaniem rodzin wiejskich.

To nas motywowało do dalszego wzbogacenia oferty ODR na rzecz rodzin wiejskich.

Opracowaliśmy projekt turnieju środowiska wiejskiego, który przedłożyliśmy wszystkim urzędom gmin.

Turniej ten nazwaliśmy „Moja wieś aktywna”, a jego celem jest:

- integrowanie ludności wsi poprzez wspólne przygotowywanie się do rozgrywek turniejowych i wspólny w nich udział,
- popularyzowanie i promowanie poszczególnych wsi województwa poznańskiego,
- kultywowanie tradycji i kultury ludowej,
- popularyzacja wiedzy.

Projekt przewidywał 2 etapy rozgrywek turniejowych:

- etap gminny lub rejonowy,
- etap wojewódzki - turniej w Sielinku.

Opracowaliśmy specjalny regulamin turnieju ujmujący 20 różnych konkurencji do rozegrania. Dla przykładu podam następujące konkurencje: agroturystyczna oferta wsi, znajomość roślin ozdobnych, znajomość gwary poznańskiej wśród najmłodszych mieszkańców wsi, wniosek do wojewody o dotacje, sprawozdanie rady sołeckiej, scena rodzajowa z życia wiejskiego.

Do turnieju przystąpiły 23 gminy spośród 60 gmin rolniczych województwa. Organizatorami turniejów gminnych byli wójtowie i burmistrzowie we współpracy z naszą służbą doradczą.

Turnieje gminne odbyły się w okresie od stycznia do maja. Każda z tych imprez spotkała się, niespodziewanie, z bardzo dużym zainteresowaniem społeczności lokalnych.

W większości przypadków turniej był połączony z festynem i stanowił ważne wydarzenie w procesie integrowania mieszkańców gmin. Gminne rozgrywki turniejowe wskazały na dużą trafność naszego pomysłu.

Finał turnieju „Moja wieś aktywna” odbył się w Sielinku, 2 września 1995 r. podczas drugich dni otwartych drzwi „Postęp w gospodarstwie domowym”. Finał wojewódzki odbył się pod patronatem Pani prof. Katarzyny Duczkowskiej-Małysz Podsekretarza Stanu w MRiGŻ. Na finał do Sielinka przyjechało 13 zespołów wiejskich i liczne grono sympatyków tych zespołów. Rozgrywki turniejowe trwały cały dzień, przy stałej pełnej 750 osobowej widowni. Finał obejmował 12 różnych konkurencji, które były oceniane przez specjalne, niezależne od ODR jury. Część konkurencji finałowych była prezentowana w formie wystawy, pozostałe odbyły się na scenie. Konkurencjami prezentowanymi w formie wystawy były: wniosek do wojewody o dotacje, sprawozdanie z działalności rady sołeckiej, agroturystyczna prezentacja wsi oraz wystawa psich bud.

Szczególna konkurencja „Najlepszy wypiek drożdżowy” polegała na degustacji przez jury i widownię.

Na scenie odbyły się konkurencje:

- ogólna prezentacja wsi,
- monolog w gwarze poznańskiej, znajomości roślin ozdobnych, taniec ludowy, piosenka ludowa, scena z życia wsi i fartuszkowa rewia mody.

Laureaci turnieju otrzymali interesujące nagrody finansowe i rzeczowe. Była też nagroda specjalna Wojewody Poznańskiego w kategorii „Wniosek do Wojewody o dotację”. Dla kronikarskiego porządku podam, że pierwsze miejsce zajęła i nagrodę w wysokości 3 tys. złotych otrzymała wieś Radziny z gminy Kaźmierz. Zaś nagrodę Wojewody Poznańskiego w postaci kamery video otrzymała wieś Zapust gmina Ostroróg.

Równolegle z wojewódzkimi rozgrywkami turniejowymi odbyła się wystawa nowoczesnego sprzętu gospodarstwa domowego, nowych wzorów zagospodarowania wsi oraz prezentacja zagadnień ochrony środowiska.

Podczas tej imprezy Sielinko odwiedziło około 8 tys. kobiet wiejskich i osób im towarzyszących.

Po zakończonym turnieju we wszystkich wsiach, które brały udział w turnieju odbyły się spotkania podsumowujące. Celem tych spotkań była ocena turnieju i opracowanie planu dalszych działań integrujących wieś.

Spotkania te potwierdziły potrzebę tego typu turnieju, wykazały, że turniej jest trafnym środkiem do integrowania wsi. Turniej stworzył odpowiednie możliwości do ujawnienia się liderów, którzy mogą zainspirować współmieszkańców do nowych przedsięwzięć.

Zupełnie nieoczekiwanym efektem jest to, że w kilku przypadkach z części ekip turniejowych wykształciły się zespoły ludowe. Zespoły te prezentują się dalej na różnych lokalnych imprezach.

Z doświadczeń pierwszego turnieju wynika dla nas dodatkowy wniosek, a mianowicie należy przygotować tak konkurencje turniejowe, aby mogli w nich aktywnie uczestniczyć wszyscy mieszkańcy wsi.

Dlatego należy zaplanować specjalne konkurencje dla dzieci, młodzieży i starszych osób, kobiet i mężczyzn, rolników, rzemieślników i innych zawodów. Chodzi o to, aby każdy kto zechce mógł czynnie uczestniczyć w przygotowaniu turnieju.

Inny wniosek: z ofertą turnieju do rad gmin należy wystąpić w momencie planowania budżetu gminy, a więc już w październiku, co pozwala na zabezpieczenie odpowiednich środków finansowych.

Regulamin turnieju również musi być dostarczony gminom przed nowym rokiem tak, aby w okresie zimowym poszczególne wioski przygotowały się do rozgrywek. Okres przygotowywania się do rozgrywek turniejowych jest dla nas

najważniejszym etapem. Ten okres najbardziej przyczynia się do integracji środowiska, pozwala ujawnić się liderom. W tym okresie realizują się główne cele naszego turnieju.

W związku z tym, że ta forma aktywizacji wsi okazała się bardzo skuteczna zaplanowaliśmy i przygotowaliśmy już kolejną jej edycję.

Teraz czekamy na odpowiedź z gmin na naszą ofertę turnieju „Moja wieś aktywna 1996”.

Na zakończenie przytoczę jeszcze motto jakie przyświecało nam wszystkim organizującym turniej. Są to słowa naszego wieszczą Adama Mickiewicza:

*„Bo gdzie się serca palą
Cyrklem uniesień duch
Dobro powszechne skalą
Jedność większa od dwóch”*

Wszystkich zainteresowanych pomysłem i doświadczeniami w organizacji turnieju zapraszam do ODR Sielinko.